



Брюксел, 1.6.2018г.
COM(2018) 395 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

Инициатива на ЕС относно опрашителите

{SWD(2018) 302 final} - {SWD(2018) 303 final}

1. НЕОБХОДИМОСТТА ОТ ДЕЙСТВИЯ НА ЕС ВЪВ ВРЪЗКА С ОПРАШИТЕЛИТЕ

През последните години общественото внимание беше привлечено от бедственото положение на пчелните популации, при които се наблюдаваха загуби в ЕС и по света. Зад това широко оповестено явление стои проблем от много по-голям мащаб, а именно драстичното влошаване на числеността и многообразието сред всички европейски диви насекоми опрашители, в това число дивите пчели, сирфидните (осоподобни) мухи, пеперудите и молците. Множество видове опрашители са изчезнали или са застрашени от изчезване¹.

Това е сериозен повод за тревога, тъй като опрашителите са неразделна част от здравите екосистеми. Без тях състоянието на много растителни видове би се влошило и накрая те биха изчезнали заедно със зависещите от тях организми, което би имало тежки екологични, социални и икономически последици. Зависещите от опрашителите култури разчитат в различна степен на опрашване от животни. По приблизителни оценки 5—8 %² от настоящата реколта в световен мащаб се приписва пряко на опрашването от животни. Само в ЕС около 84 %³ от култивираните растителни видове и 78 %³ от дивите цветя зависят поне отчасти от опрашване от животни. Приблизително до 15 млрд. евро⁴ от стойността на годишната селскостопанска продукция в ЕС се приписва пряко на насекомите опрашители.

В първия световен доклад относно опрашителите, изготвен от междуправителствената научно-политическа платформа за биологично разнообразие и екосистемни услуги² като основни заплахи за опрашителите се посочват промяната в земеползването, интензивното селскостопанско управление и използването на пестициди, замърсяването на околната среда, инвазивните чужди видове, патогените и изменението на климата. В него се определят и значителни празноти в познанията относно начина, по който действат тези фактори, и необходимостта от междусекторни действия за справяне с тях. С Конвенцията за биологичното разнообразие⁵ бяха приети констатациите в доклада и беше подчертана важността на опрашителите и екосистемните услуги, които те предоставят, за постигането на редица от целите на ООН за устойчиво развитие⁶.

¹ Вж. придружаващия работен документ на службите на Комисията, в който се съдържат подробни данни в подкрепа на настоящото съобщение.

² Potts, S.G. и колектив, (2016 г.), „*The Assessment Report of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services on Pollinators, Pollination and Food Production*“ („Доклад за оценка на междуправителствената научно-политическа платформа по биологичното разнообразие и екосистемните услуги относно опрашителите, опрашването и производството на храна“), Секретариат на междуправителствената научно-политическа платформа за биологично разнообразие и екосистемни услуги, Бон, Германия. стр. 552.

³ Potts, S. и колектив, (2015 г.), „*Status and Trends of European Pollinators*“ („Статус и тенденции при европейските опрашители“). „*Key Findings of the STEP Project*“ („Основни констатации от проекта STEP“), Pensoft Publishers, София, стр. 72.

⁴ Gallai, N. и колектив, (2009 г.), „*Economic Valuation of the Vulnerability of World Agriculture Confronted with Pollinator Decline*“ („Икономическо остойностяване на уязвимостта на световното селско стопанство, изправено пред влошаването на състоянието на опрашителите“), *Ecological Economics* 68.3: стр. 810—821.

⁵ <https://www.cbd.int/>

⁶ Конвенция за биологичното разнообразие, Решение на Конференцията на страните XIII/15, <https://www.cbd.int/doc/decisions/cop-13/cop-13-dec-15-en.pdf>

Европейският съюз е въвел редица мерки, които са полезни за опрашители, по-специално в рамките на политиките в областта на околната среда и здравеопазването (по-специално директивите за птиците и за местообитанията, както и законодателството на ЕС относно пестицидите), както и в рамките на общата селскостопанска политика, политиката на сближаване и политиката в областта на научните изследвания и иновациите. Налице са и няколко национални и регионални стратегии за опрашители. До момента обаче няма единно, координирано действие на ЕС с цел решаване на проблема с влошаването на състоянието на опрашителите чрез интегриран подход с участието на различни сектори и политики. ЕС и държавите членки трябва да решат този проблем с общи усилия.

Настоящото съобщение представя стратегически цели и набор от действия, които да бъдат предприети от ЕС и неговите държави членки, за да се преодолее проблемът с влошаването на състоянието на опрашителите в ЕС и да се даде принос към световните усилия за опазването им. В него се задава рамката за интегриран подход към проблема и по-ефективно използване на съществуващите инструменти и политики.

Тази инициатива показва амбицията на Комисията да ускори напредъка към целта на ЕС до 2020 г. за спиране и обръщане на тенденцията на загуба на биологично разнообразие и екосистемни услуги⁷, потвърдена в Плана за действие за природата, хората и икономиката⁸. Тя е отговор на призивите на Европейския парламент^{9,10} и Съвета¹¹ за действие с цел защита на опрашителите и техните местообитания, за да спре влошаването на състоянието им. При обществената консултация¹², проведена в рамките на подготовката на тази инициатива, бе установено, че предложението за инициатива на ЕС относно опрашителите се ползва със силна подкрепа от всички групи заинтересовани страни и по-специално от широката общественост.

2. КОМПОНЕНТИТЕ НА ИНИЦИАТИВАТА

Целите и действията, предвидени в тази инициатива, са предназначени да повишат научните познания относно влошаването на състоянието на насекомите опрашители, да се справят с основните известни причини за това влошаване и да засилят сътрудничеството между всички засегнати действащи лица. Въпреки че ударението е поставено върху дивите опрашители, в инициативата са обхванати предизвикателствата, които се отнасят до всички опрашители. Поради това тя ще бъде от полза и за одомашнените опрашители, по-специално за пчелите, и ще допълни съществуващата подкрепа на ЕС в областта на пчеларството¹³ и пчелното здраве¹⁴.

⁷ Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие до 2020 г.,
http://ec.europa.eu/environment/nature/biodiversity/strategy/index_en.htm

⁸ http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/fitness_check/action_plan/communication_en.pdf

⁹ Резолюция на Европейския парламент от 2 февруари 2016 г. относно средносрочния преглед на стратегията на ЕС за биологичното разнообразие (2015/2137(INI)).

¹⁰ Резолюция на Европейския парламент от 15 ноември 2017 г. относно План за действие за природата, хората и икономиката (2017/2819(RSP)).

¹¹ Заключение на Съвета 13398/16 относно Конвенция за биологичното разнообразие (КБР),

<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13398-2016-INIT/bg/pdf>

¹² http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/pollinators/index_en.htm

¹³ https://ec.europa.eu/agriculture/honey/programmes_bg

¹⁴ https://ec.europa.eu/food/animals/live_animals/bees/health_en

Въпреки че предложените действия са предназначени да бъдат изпълнени в краткосрочен план, те ще задействат основни процеси и ще създадат механизми с цел справяне с предизвикателството по всеобхватен начин в дългосрочен план. За успешното изпълнение на тези действия ще са необходими подходящи финансови и човешки ресурси. Лицата, определящи политиката, и публичните органи не могат да се справят с предизвикателството сами; гражданите и бизнес секторът на ЕС също ще трябва да участват.

В инициативата се определят дългосрочни цели и краткосрочни действия в рамките на

ПРИОРИТЕТ I: Подобряване на познанията за влошаването на състоянието на опрашителите и свързаните с него причини и последици

ПРИОРИТЕТ II: Справяне с причините за влошаването на състоянието на опрашителите

три приоритета:

Таблицата в приложението предоставя подробности относно различните действия и поддействия в рамките на всеки приоритет.

2.1. ПРИОРИТЕТ I: Подобряване на познанията за влошаването на състоянието на опрашителите и свързаните с него причини и следствия

ЕС вече е предоставил подкрепа за натрупване на ценни познания (например чрез проектите ALARM¹⁵ и STEP¹⁶, както и Европейския червен списък¹⁷). Въпреки че тези познания показват ясно тревожно влошаване на състоянието на опрашителите и налагат предприемането на незабавни действия, празнотите в познанията все още са значителни. Пълният мащаб на влошаването не е известен, а последиците от него за човешкото общество и икономиката все още не са изцяло изследвани. Въпреки че основните заплахи за опрашителите са установени и е възможно предприемането на незабавни, основани на познания действия, отделните им въздействия и взаимодействия между тях изискват допълнително проучване. Следователно подобряването на познанията представлява основен елемент на тази инициатива и ще изисква съвместни усилия от страна на Комисията, държавите членки, Европейската агенция за околна среда, академичните среди, заинтересованите страни и гражданите.

Видовете опрашители и техните популации в ЕС трябва да се наблюдават по-добре. За разработването на координиран процес за мониторинг, имащ за цел да се запълни празнотата в познанията относно техния статус и тенденциите при тях, ще се изисква съвместно усилие от ЕС и неговите държави членки. Ще е необходима техническа

¹⁵ <http://www.alarmproject.net/>

¹⁶ <http://www.step-project.net/>

¹⁷ <http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/redlist/>

експертна група, която да разработи разходоефективна и стандартизирана методология за мониторинг. Гражданските научни инициативи¹⁸, ИКТ инструментите и технологиите, като генетичният баркод и машинното самообучение, могат да дадат своя принос към процеса. Качествените събрани на място данни от мониторинга ще дадат възможност за оценка на застрашените видове опрашители и за разработване на надеждни показатели за опрашителите. Тези показатели биха спомогнали за оценяване на въздействията на различните политики на ЕС, най-вече в областта на околната среда, селското стопанство и здравеопазването, и за проследяване на напредъка на ЕС към постигане на втората и петнадесетата цел на ООН за устойчиво развитие, съответно „Нулево равнище на глад“ и „Живот на сушата“¹⁹. В съчетание с данните относно заплахите за опрашителите и опрашването те биха дали възможност за осъществяване на интегрирана оценка на влошаването на състоянието на опрашителите, неговото въздействие върху обществото и икономиката посредством инструменти, като картографиране и оценка на екосистемите и техните услуги²⁰ и водене на сметки за природния капитал във връзка с опрашителите и опрашването²¹, и за разработване на подходящи отговори на политиката.

Научните изследвания и иновациите трябва да бъдат укрепени във всички аспекти: определяне на мащаба на проблема (статус на опрашителите и тенденции при тях), справяне с причините (заплахи за опрашителите, тяхната относителна важност и взаимодействието между тях) и последиците (въздействие върху природата, благосъстоянието на хората и икономиката). Фундаменталните научни изследвания (систематика, таксономия), както и приложните изследвания, следва да бъдат подкрепяни, за да се засили капацитетът на ЕС за наблюдение и оценка във връзка с опрашителите. Няколко текущи научноизследователски проекта предстои да дадат резултати във връзка с опрашителите²², както и във връзка с иновациите при растителната защита, интегрираните подходи към здравето и алтернативите на пестицидите²³.

Отвореният достъп до данни и информация относно опрашителите е предварително условие за по-добро използване на съществуващите ресурси с цел създаване на нови познания и новаторски решения. Следва да се положат допълнителни усилия за събиране на едно място на разпръснатите данни и информация и за улесняване на достъпа до тях.

2.2. ПРИОРИТЕТ II: Справяне с причините за влошаването на състоянието на опрашителите

Разнообразието на факторите, водещи до влошаване на състоянието на опрашителите, изисква да се предприемат действия за смекчаване на последиците в множество сектори и политики.

¹⁸ Гражданите могат да допринасят за събирането на данни и по този начин да играят активна роля при подпомагането на научни инициативи в тази област,

<https://ec.europa.eu/research/openscience/index.cfm?pg=citizen§ion=monitor>

¹⁹ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/sdi/indicators>

²⁰ http://ec.europa.eu/environment/nature/knowledge/ecosystem_assessment/index_en.htm

²¹ <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/ecosystem-services-accounting-part-i-outdoor-recreation-and-crop-pollination>

²² <http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/h2020/topics/sfs-28-2017.html>

<http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/h2020/topics/sfs-16-2017.html>

²³ <http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/h2020/topics/sfs-04-2019-2020.html>

Най-заstraшените видове опрашители и местообитания в ЕС, като тези, които са защитени съгласно Директивата за местообитанията или са включени в Европейския червен списък, следва да бъдат обект на приоритетни действия и финансиране. Програмата LIFE по-специално ще играе важна роля в това отношение.

Загуба на местообитания

За да подобри изпълнението на директивите за птиците и за местообитанията, Комисията осъществява Плана за действие за природата, хората и икономиката. Въпреки че в Директивата за местообитанията е посочен ограничен брой видове опрашители, мерките за опазване на защитените видове местообитания, като затревените площи, могат да доведат до значителни ползи за опрашителите. В тази връзка подобряването на изпълнението на директивата е от основно значение за справяне с една от основните заплахи за опрашителите — загубата на местообитания. Екологосъобразната инфраструктура²⁴ може да подобри допълнително природните условия, необходими за поддържането на процъфтяващи местообитания на опрашителите, посредством предоставяне на основи на природата решения²⁵ и укрепване на съгласуваността и свързаността на мрежата „Натура 2000“ с по-обширните селски и градски ландшафти.

Общата селскостопанска политика и политиката на сближаване на ЕС предоставят ключови възможности за поддържане и създаване на местообитания за опрашителите в селска и градска среда в периода след 2020 г. Структурата на общата селскостопанска политика (включително кръстосаното съответствие, директните плащания и мерките за развитие на селските райони) предоставя широк набор от инструменти, необходими за подпомагане на решаването на проблема с натиска върху опрашителите, произтичащ от интензивното селскостопанско управление и промяната на земеползването, в това число изоставянето на обработваеми земи. Те включват по-специално предвидените в рамките на директните плащания за земеделските стопани екологично насочени площи, които осигуряват буферни ивици за опрашителите, и земята, оставена под угар, в която се развиват богати на нектар и цветен прашец растения, както и мерките за агроекология и климат в рамките на програмите за развитие на селските райони. Други важни стимули подпомагат земеделските стопани във връзка със системи за устойчиво селско стопанство в зоните по „Натура 2000“ и предоставят инвестиции за биологично земеделие. Необходими са непрекъснати усилия за признаване на значението на опрашителите за селскостопанската производителност.

Въпреки че ролята на селските райони е първостепенна за поддържането на здрави популации на опрашителите, значението на градската и крайградската среда за подпомагане на местообитанията на опрашителите също се признава във все по-голяма степен. Обществените и частните пространства, като например паркове, градини, зелени покриви и фасади, действат като местообитания убежища за опрашителите и „опорни точки“, които им позволяват да се движат и разпространяват в рамките на градската среда. Чрез свързване с природни и полуприродни зони те подпомагат мрежа от местообитания на опрашителите в ландшафта като цяло. Редица обещаващи решения, като такива, които се основават на природата, могат да подобрят интегрирането на местообитанията на опрашителите в мащабни инфраструктурни

²⁴Вж. Екологосъобразна инфраструктура (ЕИ) — увеличаване на природния капитал на Европа, COM(2013) 249 final.

²⁵ Например съобразени с природата мерки за задържане на вода, <http://nwrm.eu/>

мрежи, като пътища, железопътни трасета и енергийни мрежи, които често се тълкуват като причини за влошаването на състоянието на местообитанията и обикновено се простират на големи площи, обхващащи разнообразен европейски ландшафт. Регионалните и местните органи следва да бъдат насърчавани да инвестират в такива решения.

Използване на пестициди

Рисковете и въздействията на пестицидите върху опрашителите произтичат от токсичността на активното вещество и нивото на излагане. В ЕС използваните в продуктите за растителна защита активни вещества²⁶ могат да бъдат одобрени едва след оценка на риска, която гарантира, че няма нежелани ефекти върху пчелите²⁷. През 2013 г. Европейският орган за безопасност на храните (ЕОБХ) разработи ръководство²⁸ за усъвършенстване на оценката на риска чрез включване, наред с останалото, на хроничните последици и дивите видове пчели в изискванията за оценка. Това ръководство обаче все още не е одобрено от държавите членки; в тази връзка ще са необходими допълнителни действия за гарантиране на изпълнението му.

През 2013 г. Комисията ограничи употребата на три неоникотиноидни пестицида²⁹, след като бе доказано, че представляват висок риск за пчелите. През февруари 2018 г. осъщественият от ЕОБХ преглед на доказателствата потвърди тези рискове³⁰. Както се посочва в Регламент (ЕО) № 1107/2009²⁶, важно е да се въведат подходящи мерки за смекчаване на тези рискове. Предложението на Комисията за допълнително ограничаване на употребата на три неоникотиноидни пестицида бе одобрено от държавите членки на 27 април 2018 г.³¹

Освен това в Директива 2009/128/ЕО³² се предвиждат редица действия, които подпомагат устойчивата употреба на одобрени пестициди. В националните планове за действие по силата на директивата могат да бъдат въведени конкретни цели и мерки с оглед справяне с въздействието на пестицидите върху опрашителите.

Инвазивни чужди видове

Инвазивните чужди видове са друга основна заплаха за опрашителите. В Регламент (ЕС) № 1143/2014³³ се предвижда набор от мерки, които следва да се приложат в тази област в целия ЕС. Непрекъснатите усилия за прилагане на тези мерки и вписването на нови видове, които се считат за заплаха, ще смекчат вредните последици, като

²⁶ Понятието „пестициди“ се отнася до продуктите за растителна защита съгласно определението в Регламент (ЕО) № 1107/2009.

²⁷ Регламент (ЕО) № 1107/2009 относно пускането на пазара на продукти за растителна защита.

²⁸ Ръководство на ЕОБХ за оценка на риска, пораждан от продуктите за растителна защита, за пчелите (*Apis mellifera*, *Bombus* spp. и самотните пчели), <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/3295>

²⁹ Регламент за изпълнение (ЕС) № 485/2013 на Комисията от 24 май 2013 г. за изменение на Регламент за изпълнение (ЕС) № 540/2011 по отношение на условията за одобрение на активните вещества клотианидин, тиаметоксам и имидаклоприд и за забрана на употребата и продажбата на семена, третирани с продукти за растителна защита, съдържащи посочените активни вещества.

³⁰ <https://www.efsa.europa.eu/en/press/news/180228>

³¹ https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/approval_active_substances/approval_renewal/neonicotinoids_en

³² Директива 2009/128/ЕО за създаване на рамка за действие на Общността за постигане на устойчива употреба на пестициди.

³³ Регламент (ЕС) № 1143/2014 относно предотвратяването и управлението на въвеждането и разпространението на инвазивни чужди видове.

свързаните с нападенията на хищния азиатски стършел (*Vespa velutina*) или разрушаването на местообитанията на опрашители от определени растителни видове като жлезистата слабонога (*Impatiens glandulifera*), която задушават местната растителност. Освен това използването на местни видове опрашители и местни растителни видове за частна и обществена употреба следва да се насърчава, за да се избегнат пораженията от чужди видове рискове за местните видове опрашители.

Други заплахи

Опрашители са засегнати и от изменението на климата, замърсяването на околната среда и заболявания. Изменението на климата засяга разпространението и обсега на опрашители, техните местообитания и взаимодействие както вследствие на постепенни изменения, така и на екстремни метеорологични събития. Въпреки че не са налице всеобхватни проучвания на последиците от различни замърсители (като замърсяването на въздуха, тежките метали и светлинното замърсяване) и от заболяванията, за тях се знае, че вредят на дивите опрашители или оказват отрицателно въздействие върху местообитанията им. В настоящата инициатива тези заплахи не се разглеждат пряко. Политиките на ЕС за действия в областта на климата³⁴, замърсяването на въздуха³⁵ и действията относно здравето на пчелите¹⁴ ще способстват за смекчаване на последиците от тези фактори върху опрашители. Инициативата обаче ще допринесе косвено за справяне с тези и други заплахи посредством подкрепата за поддържане, създаване и свързване на здрави местообитания за опрашители и посредством справяне с разпространението на чужди видове, които пренасят вредни патогени и заболявания, като по този начин ще се укрепи цялостната климатична устойчивост на европейските екосистеми.

2.3. ПРИОРИТЕТ III: Повишаване на осведомеността, ангажиране на широката общественост и насърчаване на сътрудничеството

Справянето с влошаването на състоянието на опрашители изисква стратегически подход на всички равнища на управление и участие на различни действащи лица. Тази инициатива ще повиши осведомеността в цялото общество относно значението на опрашители и спешната нужда от предприемане на действия. Чрез насърчаване и разпространяване на най-добрите практики и подпомагане на по-нататъшни дейности за сътрудничество тя ще има за цел да мобилизира научната общност, лицата, определящи политиката, предприятията и гражданите да действат и да си сътрудничат.

Макар че вече съществуват няколко платформи за сътрудничество във връзка с опрашители (като научноизследователски мрежи и политически платформи за обмен), капацитетът за сътрудничество трябва да бъде укрепен допълнително. Комисията и държавите членки следва да повишават осведомеността и да популяризират възможностите за финансиране в тази област. Общите инструменти и модели за разработване на планове и стратегии във връзка с опрашители, които надграждат над съществуващите най-добри практики, ще стимулират по-нататъшни действия на национално, регионално и местно равнище. Увеличените разходи на ЕС за национални програми в областта на пчеларството също биха могли да се използват за

³⁴ https://ec.europa.eu/clima/index_bg

³⁵ Директива (ЕС) 2016/2284 на Европейския парламент и на Съвета за намаляване на националните емисии на някои атмосферни замърсители.

разширяване на осведомеността на обществените и професионалните среди относно значението на дивите опрашители за обществото и икономиката.

ЕС ще увеличи приноса си към световните действия във връзка с опрашителите, като засили подкрепата си за действия по опазване в рамките на Международната инициатива за опрашители³⁶, водена от Организацията на ООН за прехрана и земеделие, и като насърчава международното сътрудничество посредством Коалицията от желаещи в областта на опрашителите³⁷.

3. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Инициативата на ЕС относно опрашителите ще допринесе за постигане на целите на Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие до 2020 г. и на секторните политики, като общата селскостопанска политика и политиката на сближаване. Тя ще осигури и ценна информация за напредъка на ЕС към постигането на съответните цели на ООН за устойчиво развитие.

Инициативата ще осъществи полезно взаимодействие с Плана за действие за природата, хората и икономиката, по-специално посредством предстоящите насоки за екологосъобразната инфраструктура на равнището на ЕС и за интегрирането на екосистемните услуги в процеса на вземане на решения. Тя стартира в момент, в който предстои започването на междуинституционалните преговори по многогодишната финансова рамка за периода след 2020 г. Макар да се предвижда предложените действия да бъдат завършени до 2020 г., ще бъде важно да се поддържа инерцията и да се оползотворят по възможно най-добър начин бъдещите инструменти на ЕС за финансиране, за да бъдат подпомагани значими действия за справяне с влошаването на състоянието на опрашителите в дългосрочен план.

Комисията приканва Европейския парламент и Съвета да подкрепят тази инициатива и да се ангажират активно с изпълнението ѝ в тясно сътрудничество с всички заинтересовани страни.

До края на 2020 г. Комисията ще направи преглед на напредъка по изпълнението на инициативата и ако е необходимо, ще предложи препоръки за по-нататъшни действия. Резултатите от този процес ще бъдат включени в окончателния преглед на Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие до 2020 г. и свързаните с него последващи стъпки.

³⁶ Конвенция за биологичното разнообразие, Решение на Конференцията на страните V/5, <https://www.cbd.int/decision/cop/?id=7147>

³⁷ <https://promotepollinators.org>

ПРИЛОЖЕНИЕ — СПИСКЪК НА ДЕЙСТВИЯТА

В настоящото приложение е представен общ преглед на целите и действията, включени във всеки приоритет на Инициативата на ЕС относно опрашителите. Действията ще бъдат изпълнени до 2020 г. В целите е заложена дългосрочна перспектива към 2030 г.

ПРИОРИТЕТ I: Подобряване на познанията за влошаването на състоянието на опрашителите и свързаните с него причини и последици		
Цел <i>Опрашителите и техните местообитания се наблюдават и се подлагат на редовна оценка. Налице е схема за мониторинг за целия ЕС, която предоставя данни за оценката на статуса им и тенденциите при тях. Това създава основата за силни и своевременни показатели за опрашителите, които помагат за оценяване на въздействията на свързаните с тях политики на ЕС и дават възможност за разработване на европейски атлас на опрашителите и опрашването. Мобилизират се ресурси в рамките на програмите на ЕС за научни изследвания и иновации, за да се запълнят празнотите в познанията относно влошаването на състоянието на опрашителите, неговите причини и последици за обществото и икономиката. Достъпът до данните и информацията за опрашителите е отворен.</i>		
ДЕЙСТВИЕ 1 ПОДПОМАГАНЕ НА МОНИТОРИНГА И ОЦЕНЯВАНЕТО		
1А)	Комисията ще разработи и изпробва схема за мониторинг на опрашителите за целия ЕС, за да гарантира предоставянето на качествени данни за оценяване на статуса на видовете опрашители и тенденциите при тях в ЕС и за разработване на показател за опрашителите. Ще бъде създадена техническа експертна група, която да подпомага тази работа.	Първи етап през четвъртото тримесечие на 2018 г.
1Б)	Комисията ще започне работа по Европейски червен списък на сирфидните мухи.	Първо тримесечие на 2019 г.
1В)	Комисията ще разработи списък с важни за опрашителите местообитания и ще оцени тяхното състояние въз основа на доклади от държавите членки по Директивата за местообитанията и други налични данни.	Първи етап през първото тримесечие на 2019 г.

1Г)	Комисията ще започне пилотен проект за мониторинг на присъствието на пестициди в околната среда посредством пчелни продукти (например цветен прашец), за да оцени доколко изпълнимо е използването на този новаторски метод за целите на предоставянето на информация относно излагането на опрашители на пестициди.	Четвърто тримесечие на 2018 г.
1Д)	Комисията ще приложи рамката за „картографиране и оценка на екосистемите и техните услуги“ спрямо опрашителите, в което се включва разработване на сметки за природния капитал във връзка с опрашителите и опрашването, за да оцени комплексно влошаването на състоянието на опрашителите, неговото въздействие върху обществото и икономиката и да стимулира разработването на подходящи политически отговори.	Второ тримесечие на 2019 г.
<i>ДЕЙСТВИЕ 2 — ПОДПОМАГАНЕ НА НАУЧНИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ И ИНОВАЦИИТЕ</i>		
2А)	Комисията ще продължава да насърчава и подпомага научните изследвания и иновациите във връзка с опрашителите и причините и последиците от влошаването на състоянието им в рамките на „Хоризонт 2020“ — рамковата програма на ЕС за научни изследвания и иновации за периода 2014—2020 г.	Текущо
2Б)	В рамките на обмена посредством мрежата „ЕПИ за селскостопанска производителност и устойчивост“ (Европейско партньорство за иновации за селскостопанска производителност и устойчивост ³⁸) Комисията ще повишава осведомеността на заинтересованите страни относно възможностите, свързани с признаването на нуждите на опрашителите и предоставяната от тях услуга по опрашване.	Текущо
2В)	Комисията ще обмисли начини за по-нататъшно насърчаване на научните изследвания и иновациите за решаване на проблема с влошаването на състоянието на опрашителите в рамките на изпълнението на програмата „Хоризонт Европа“ — рамковата програма на ЕС за научни изследвания и иновации след 2020 г.	Текущо
<i>ДЕЙСТВИЕ 3 — УЛЕСНЯВАНЕ НА ОБМЕНА НА ПОЗНАНИЯ И ДОСТЪПА ДО ДАННИ</i>		

³⁸ <https://ec.europa.eu/eip/agriculture/en/european-innovation-partnership-agricultural>

3А)	Комисията ще стартира онлайн платформа относно опрашителите, която да служи като център за данни и информация.	Първи етап през първото тримесечие на 2019 г.
3Б)	Държавите членки следва да дадат обществен достъп до съответните пространствени данни, като например данните за земеползването, въз основа на изискванията на Директива INSPIRE ³⁹ и Директивата относно обществения достъп до информация за околната среда ⁴⁰ , за да се даде възможност за интегриран пространствен анализ.	Първи етап през второто тримесечие на 2019 г.
ПРИОРИТЕТ II: Справяне с причините за влошаването на състоянието на опрашителите		
Цел Определени са и се изпълняват подходящи мерки за опазване на застрашените видове опрашители и техните местообитания. Свързаните с опрашителите мерки са изцяло интегрирани в общата селскостопанска политика и политиката на сближаване и държавите членки използват пълноценно възможностите за поддържане и възстановяване на местообитанията на опрашителите в селска и градска среда. Местообитанията на опрашителите са свързани ефективно с ландшафта като цяло, което им позволява да се разпространяват в териториите. Опрашителите са защитени от въздействията на пестицидите и инвазивните чужди видове.		
ДЕЙСТВИЕ 4 — ОПАЗВАНЕ НА ЗАСТРАШЕНИТЕ ВИДОВЕ ОПРАШИТЕЛИ И МЕСТООБИТАНИЯ		
4А)	Комисията ще разработи по-нататъшни планове за действие за най-застрашените видове опрашители и местообитания, посочени в Директивата за местообитанията, и ще подпомага държавите членки и заинтересованите страни при изпълнението им, в това число посредством програмата LIFE.	Първи етап през второто тримесечие на 2019 г.
4Б)	В сътрудничество с държавите членки Комисията ще определи мерки за опазване и подходи за управление с цел оптимизиране на ползите за застрашените опрашители и техните местообитания, в това	Първи етап през второто

³⁹ Директива 2007/2/ЕО за създаване на инфраструктура за пространствена информация в Европейската общност (INSPIRE).

⁴⁰ Директива 2003/4/ЕО относно обществения достъп до информация за околната среда.

	число в рамките на биогеографския процес по „Натура 2000“ и специализиран семинар.	тримесечие на 2019 г.
4В)	Държавите членки следва да включат приоритетни мерки за местообитанията на значимите опрашители в рамките за приоритетни действия за управлението на защитените зони по „Натура 2000“ и екологосъобразната инфраструктура, както и защита на видовете.	Трето тримесечие на 2019 г.
<i>ДЕЙСТВИЕ 5 — ПОДОБРЯВАНЕ НА МЕСТООБИТАНИЯТА НА ОПРАШИТЕЛИТЕ В И ОКОЛО ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ</i>		
5А)	Комисията ще оцени съществуващия опит от използването на свързани с опрашителите мерки в рамките на общата селскостопанска политика за периода 2014—2020 г. Въз основа на това тя ще разработи насоки за управляващите органи и земеделските стопани, в които ще се предоставят технически съвети за повишаване на ефективността на мерките, и ще ги популяризира активно в общата селскостопанска политика след 2020 г.	Първи етап през четвъртото тримесечие на 2018 г.
5Б)	Държавите членки следва да насърчават внедряването на свързани с опрашителите мерки в програмите за развитие на селските райони за периода 2014—2020 г., в това число посредством обучение и повишаване на осведомеността на земеделските стопани и други свързани заинтересовани страни.	Текущо
5В)	Комисията ще насърчава интегрирането на свързани с опрашителите съображения при въвеждането и прилагането на общата селскостопанска политика след 2020 г. и ще включи показател за опрашителите в рамката за изпълнение и мониторинг, щом приключи разработването и започне прилагането му.	Текущо
<i>ДЕЙСТВИЕ 6 — ПОДОБРЯВАНЕ НА МЕСТООБИТАНИЯТА НА ОПРАШИТЕЛИТЕ В ГРАДСКА СРЕДА И В ЛАНДШАФТА КАТО ЦЯЛО</i>		
6А)	Комисията ще събира най-добри практики и ще разработи насоки за местните органи във връзка с начините за създаване на благоприятна среда за опрашителите и ще включи опрашителите в критериите за наградите „Европейска зелена столица“ и „Европейско зелено листо“.	Второ тримесечие на 2019 г.
6Б)	Комисията ще повиши осведомеността на управляващите органи и заинтересованите страни в политиката на сближаване по въпросите на опазването на опрашителите и свързаните с него възможности за финансиране за периода 2014—2020 г. и след 2020 г.	Първи етап през четвъртото тримесечие

		на 2018 г.
6В)	Посредством насоки относно екологосъобразната инфраструктура на равнището на ЕС и относно интегрирането на екосистемите и техните услуги в процеса на вземане на решения, Комисията ще насърчава действията на равнище ландшафт, които поддържат и възстановяват местообитанията на опрашители, и тяхното интегриране в определянето на териториалното устройство и други свързани процеси на вземане на решения.	Първи етап през четвъртото тримесечие на 2018 г.
<i>ДЕЙСТВИЕ 7 — НАМАЛЯВАНЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ПЕСТИЦИДИ ВЪРХУ ОПРАШИТЕЛИТЕ</i>		
7А)	Комисията ще насърчи държавите членки да включат конкретни цели и мерки за опазване на опрашителите в преразглежданите си национални планове за действие по Директива 2009/128/ЕО, за да намалят рисковете и въздействията от използването на пестициди върху опрашителите, и ще оцени положението във втори доклад относно прилагането на директивата.	Първи етап през второто тримесечие на 2019 г.
7Б)	Комисията ще приеме план за изпълнение на Ръководството на ЕОБХ за оценка на риска, пораждан от продуктите за растителна защита, за пчелите (<i>Apis mellifera</i> , <i>Bombus</i> spp. и самотни пчели), за да се подобри оценката на риска от пестицидите по отношение на опрашителите.	Четвърто тримесечие на 2018 г.
7В)	Комисията ще приеме правни мерки за забрана на всички употреби на открито на трите неоникотиноидни пестицида, които вече са предмет на специални ограничения от 2013 г. насам (имидаклоприд, тиаметоксам и клотианидин).	Второ тримесечие на 2018 г.
<i>ДЕЙСТВИЕ 8 — НАМАЛЯВАНЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА ИНВАЗИВНИТЕ ЧУЖДИ ВИДОВЕ ВЪРХУ ОПРАШИТЕЛИТЕ</i>		
8А)	Комисията ще предостави технически насоки на държавите членки относно предотвратяването на навлизането и управлението на инвазивните чужди видове, обхванати в приложното поле на Регламент (ЕС) № 1143/2014.	Трето тримесечие на 2019 г.
8Б)	Комисията ще разработи насоки за насърчаване на използването на местни растителни видове и опрашители в публичния и частния сектор.	Трето тримесечие на 2019 г.

ПРИОРИТЕТ III: Повишаване на осведомеността, ангажиране на широката общественост и насърчаване на сътрудничеството

Цел

Осведомеността относно значението на опрашителите и спешната нужда от действия за спиране на влошаването на състоянието им е повишена сред широката общественост. Публичните политики имат по-голямо въздействие поради ефективното мобилизиране на предприятията и гражданите. Отделните действия имат по-голямо въздействие тъй като има по-добра координация между съответните действащи лица на всички равнища. ЕС поема водещата роля в световен мащаб с цел подпомагане и улесняване на международните действия във връзка с опрашителите.

ДЕЙСТВИЕ 9 — НАСЪРЧАВАНЕ НА ДЕЙСТВИЯ ОТ СТРАНА НА ПРЕДПРИЯТИЯТА И ГРАЖДАНИТЕ

9А)	Комисията ще предоставя насоки и ще стимулира предприятията да допринасят за опазването на опрашителите, по-специално в хранително-вкусовия сектор. Тя ще продължи също така да популяризира добрите практики и новаторските бизнес модели, които са от полза за опрашителите, посредством Платформата на ЕС за бизнес и биологично разнообразие ⁴¹ и Европейската бизнес награда за околната среда, и ще предоставя възможности за финансиране посредством Инструмента за финансиране на природен капитал.	Първи етап през второто тримесечие на 2019 г.
9Б)	Комисията ще изследва възможността за прилагане на екомаркировката на ЕС върху продукти, които подпомагат опазването на опрашителите, като смеси от семена на диви цветя, растения в саксии за опрашители и други свързани продукти за градинарството, в съответствие със заключенията и препоръките от проверката за пригодност, приключила през 2017 г. ⁴² .	Трето тримесечие на 2019 г.

⁴¹ http://ec.europa.eu/environment/biodiversity/business/index_en.htm

⁴² COM(2017) 355 final.

9В)	Комисията ще разработи и разпространи образователен материал относно опрашителите. Освен това тя ще разработи насоки относно начините за участие на гражданите в опазването на опрашителите и в граждански научни инициативи, свързани с опрашителите. Тези дейности за ангажиране с цел опазване на опрашителите може да се провеждат в рамките на Европейския корпус за солидарност, който подпомага младежи да станат доброволци по проекти, които се изпълняват в полза на общности и околната среда в Европа. Освен това тези усилия могат да бъдат допълнени с националните програми за пчеларство посредством обучение с цел разширяване на разбирането сред обществеността и професионалните среди на значението на дивите опрашители.	Текущо
<i>ДЕЙСТВИЕ 10 — НАСЪРЧАВАНЕ НА СТРАТЕГИИ ЗА ОПРАШИТЕЛИТЕ И СЪТРУДНИЧЕСТВО НА ВСИЧКИ РАВНИЩА</i>		
10А)	Комисията ще разработи общи модели и инструменти за улесняване на разработването на стратегии за опрашителите на национално, регионално и местно равнище, надграждайки над съществуващата най-добра практика.	Трето тримесечие на 2019 г.
10Б)	Комисията ще идентифицира възможности за подобряване на сътрудничеството сред всички заинтересовани участници посредством съществуващи платформи и ще насърчава по-нататъшно сътрудничество чрез механизми на равнището на ЕС, в това число Рамковата програма на ЕС за научни изследвания и иновации за периода 2014—2020 г., европейските програми за териториално сътрудничество (Interreg), водено от общността местно развитие и инструментите с равнопоставен достъп TAIEХ-EIR ⁴³ и TAIEХ-REGIO ⁴⁴ .	Първи етап през първото тримесечие на 2019 г.
10В)	Комисията ще насърчава интегрирането на съображения и мерки за опазване на опрашителите в подкрепяните от ЕС политики, планове и програми в развиващи се и съседни държави в съответствие с целите на Международната инициатива за опрашителите ⁴⁵ .	Текущо
10Г)	ЕС ще се присъедини към Коалицията от желаещи в областта на опрашителите и ще насърчава ефективни международни действия във връзка с опрашителите.	Четвърто тримесечие на

⁴³ http://ec.europa.eu/environment/eir/p2p/index_en.htm

⁴⁴ http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/how/improving-investment/taieх-regio-peer-2-peer/

⁴⁵ Водена от Организацията на Обединените нации за прехрана и земеделие.

		2018 г.
--	--	---------